

За: С. чп

Датум: 26.12.14

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
 ЈАВНА НАУЧНА УСТАНОВА
 ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
 „КРСТЕ МИСИРКОВ“
 Бр. 03-522/2
26.12.2014
 Скопје

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
 УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
 СКОПЈЕ

Датум: <u>26-12-2014</u>			
Бр. Служб.	Број:	Прилог:	Вредност:
<u>02</u>	<u>1333</u>		

До:
 Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

Предмет: Мислење од ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“
 – Скопје, по предлог-измените во Законот за високото образование

Почитувани,

Во прилог на писмово ви го доставуваме ставот на ЈНУ Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, по предлог-измените во Законот за високото образование.

Со почит,
 в. д. директорка,

Мери Цубалевска
 проф. д-р Мери Цубалевска

УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“

ЈАВНА НАУЧНА УСТАНОВА
ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
„КРСТЕ МИСИРКОВ“

Бр. 03 - 524/1

26.12.2014

Скопје

МИСЛЕЊЕ ЗА ПРЕДЛОГ-ИЗМЕНИТЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ВИСОКОТО
ОБРАЗОВАНИЕ ОД ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ
МИСИРКОВ“ – СКОПЈЕ

Во врска со предлог-измените на Законот за високото образование доставени од Министерството за образование и наука, ние, научните работници од Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ □ Скопје, се произнесуваме дека:

1. Текстот на предлог-измените на Законот за високото образование е нелекториран, полн со граматички, лексички и правописни грешки. Според Законот за употребата на македонскиот јазик од 1998 година, не смее да се објавува текст без претходно да биде лекториран од лектор со лиценца.
2. Поради премногу измени и дополнувања на Законот за високото образование, тој е полн со недоследности, контрадикторности, тежок е за следење и затоа треба да се замени со нов, целосен текст.
3. Нема потреба од носење закони по брза постапка, без консултација на засегнатите страни и без јавна расправа, зашто Република Македонија не се наоѓа во вонредна состојба. Тоа треба да се прави во законски утврдена временска рамка со почитување на мислењата на засегнатите страни.
4. Никако не се согласуваме за ректор или декан на државна високообразовна установа да може да се назначува лице кое е странски државјанин (член 2 и 3) зашто ќе ја нема

потребната комуникација меѓу сите учесници во образовниот процес. Особено за институции од национален интерес како што е Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“. Што би било доколку се назначи лице од држава којашто не го признава македонскиот јазик? Во Законот не треба да има можности кои можат политички да се искористат, а со тоа да се загрози нашиот национален идентитет.

5. Сметаме дека државен испит може да се полага по дипломирањето, како што и досега се практикуваше, на пример, на Медицинскиот факултет. Со тоа ќе може идните работодавачи да бидат сигурни во квалитетот на кандидатите со оглед на различните високообразовни институции во Република Македонија и во странство.

6. Вака замислениот државен испит ќе биде огромно оптоварување за студентите зашто предвидува прашања од сите предмети што дотогаш ги полагале. Исто така, ќе биде и многу тешко да се изведе, со оглед на фактот дека студентите имаат различни испити (задолжителни и изборни) во рамките на истиот факултет. Според понудениот концепт, сите предмети ќе треба повторно (двапати) да се полагаат, но овојпат одеднаш, во еден испит. Ваквиот предлог е бесмислен и не води кон подобрување на квалитетот на високото образование.

7. Предложениот начин на полагање на државниот испит е речиси неизводлив за уметничките факултети (Факултетот за драмски уметности, Факултетот за музичка уметност, Факултетот за ликовни уметности), техничките факултети итн., каде што не може да се презентира знаењето врз база на заокружување од пет понудени одговори.

8. Со ваквиот начин на полагање на државниот испит се нарушува и Болоњскиот процес со кој се предвидува оценката да ја сочинуваат повеќе елементи, како на пример: присуство, активности, проектни задачи, есеи итн.

9. Снимањето за време на полагањето на државниот испит и прикажувањето на веб-страницата на МОН во живо значи нарушување на приватноста на личноста за што студентите имаат право да поведат спор пред Судот за човекови права во Стразбур.

10. Условот за објавување научни трудови во списанија коишто се меѓу 50 % од соодветната област во базата на WEB of Science (член 9) е речиси неостварлив за македонските услови, особено за областа на македонскиот јазик. Списанијата во кои можат да се објавуваат трудови кои се однесуваат за македонскиот јазик се со далеку понизок фактор на влијание. Исто така, треба да се има предвид дека за да се објави

труд во високорангирано списание треба да поминат најмалку 2 години, а треба и да се плати котизација, што за наши услови исто така е тешко остварливо. Без постојано ажурирање на стручната литература, односно без најнова стручна литература, не може да се објави труд во реномирано списание. Во Институтот за македонски јазик не добиваме средства за таа намена, со што повторно овој услов претставува невозможна мисија. Исто така, природата на научната работа во Институтот за македонски јазик е таква што тежината е на научноистражувачки проекти од национален интерес како што се: Толковниот речник на македонскиот јазик, Македонскиот дијалектен атлас, Речник на македонските црковнословенски текстови, Речник на синонимите во македонскиот јазик, Речник на антонимите во македонскиот јазик, Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи во македонскиот јазик, Речник на топонимите од Егејска Македонија итн. Условите што се бараат за научниот кадар не ги исполнуваат ниту нашите професори и академици. Тоа би значело дека ќе треба да се занимаваме со нешто друго, а не со истражување на македонскиот јазик за да можеме да ги исполниме условите што се бараат. За дејности од национален интерес не треба да има вакви услови, па затоа сметаме дека овој услов треба да се избрише.

11. Условите коишто се бараат за меѓународно списание (член 96, став 10) сметаме дека се несоодветни зашто се речиси невозможни во реалноста. Меѓународното списание треба да има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат најмалку 5 земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува 40 % од вкупниот број членови и кое се издава најмалку 5 години непрекинато и има најмалку десет изданија во последните пет години. Такво меѓународно списание во кое може да се објавуваат трудови од областа на македонскиот јазик нема. Од друга страна, има многу реномирани и високо ценети меѓународни списанија кои не ги исполнуваат овие услови.

12. Сметаме дека во членовите: 9, 20, 21, 22 и 23 треба да се додаде „индексирани во една од базите на Web of Science, Scopus, EBSCO, Index Copernicus, ProQuest, ScienceDirect, DOAJ, Taylor and Francis, WorldCat, Google Scholar, JSTOR, Law Journal Rankings (Washington and Lee University) Springer“.

Според досега изнесените аргументи, НЕ СЕ СОГЛАСУВАМЕ со предлог-измените на Законот за високото образование и сметаме дека треба да се пристапи кон изработка на НОВ Закон за високото образование со кој нема да се нарушува

автономијата на универзитетите, загарантирана со Уставот на Република Македонија, за кој ќе биде организирана јавна расправа, ќе бидат земени предвид мислењата на сите засегнати страни и со кој навистина ќе се придонесе за подобрување на квалитетот на високото образование. Тоа се однесува и за Предлог-законот за високообразовните установи за образование на наставен кадар во предучилишно, основно и средно образование, за кој исто така имаме сериозни забелешки. Особено околу формирањето на рецензентските комисии за кои согласност дава министерот и во кои се предвидени и странски државјани.

Кога ќе се составува новиот Закон за високото образование, сметаме дека треба да се обрне посебно внимание на научните работници коишто се занимаваат со научноистражувачка работа којашто е од национален интерес, како што се научните работници од националните институти, и спецификите на нивната работа да бидат земени предвид.

Со почит,

в. д. директорка,

д-р Мери Цубалевска, н. сов.

25.12.2014 год.

Скопје